

Täitemenetluse seadustiku muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste
muutmise seaduse eelnõu seletuskirja juurde
Lisa

KOOSKÖLASTUSTABEL

Kooskõlastamise käigus esitatud märkused ja ettepanekud täitemenetluse seadustiku muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kohta

Täitemenetluse seadustiku muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks ministeeriumidele ja arvamuse avaldamiseks Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Kojale, Notarite Kojale, Riigikohtule, Tallinna Ringkonnakohtule, Tartu Ringkonnakohtule, Harju Maakohtule, Pärnu Maakohtule, Tartu Maakohtule, Viru Maakohtule, Eesti Advokatuurile, Eesti Võlanõustajate Liidule, MTÜ-le Eesti Võlausaldajate Liit ja Maksejõuetuse teenistusele.

Sisulise tagasiside esitasid Harju Maakohus, Eesti Advokatuur, Maksejõuetuse teenistus ning Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koda.

Kooskõlastustabel on seletuskirjale lisatud.

Esitatud sisulisi arvamusi ja ettepanekuid ning nende arvesse võtmist on kajastatud alltoodud kooskõlastustabelis.

Esi- taja/ Jrk Nr.	Märkuse või ettepaneku sisu	JDM seisukohad/vastused A - arvestatud OA – osaliselt arvestatud MA – mitte arvestatud S – selgitatud TV – teadmiseks võetud
Harju Maakohus		
1	<p>Kohtuniku hinnangul on tegemist suures osas vajalike muudatustega, mida võiks toetada. Siiski näeb ta mõnda küsitavust või probleemkohta. Kaebemenetluse muudatustega (TMS § 217 jj) võib kaasneda kohtute töökoormuse tõus, mida ei ole eelnõu koostamisel analüüsitud. Eelnõu muudab kohtutäituri tegevuse peale esitatava kaebuse menetluse vaikimisi kirjalikuks ning annab täiturile õiguse jätta puudustega kaebus läbi vaatamata või lahendada see puudulike andmete pinnalt. Seletuskiri väidab, et see vähendab halduskoormust ja kiirendab menetlust. See on nii kohtutäituri vaatest. Kui kohtutäitur jätab juriidilise hariduseta võlgniku (või sissenõudja) kaebuse formaalsetel põhjustel läbi vaatamata, on isikul õigus pöörduda TMS § 218 alusel maakohusse. Kohtu lauale võib jõuda suur hulk puudulikke kaebusi, mille täitur jätab läbi vaatamata.</p>	<p>TV</p> <p>Mõistagi võivad kohtutäituri tegevuse vaidlustamist puudutavate menetlusnormide muudatused tuua kaasa muutusi kohtute töökoormuses. Ministeeriumi hinnangul on võimalik töökoormuse kasv siiski ajutine. Pikemas perspektiivis peaksid kavandatavad muudatused kohtute töökoormust vähendama, kuna paremini põhjendatud ja tõendatud kaebuste alusel tehtavate kohtutäituri otsuste kvaliteet paraneb ning väheneb vajadus nende otsuste edasikaebamiseks.</p> <p>Ministeerium on seisukohal, et kohtutäiturid ei saa uut regulatsiooni, mis võimaldab jätta kaebuse läbi vaatamata, kasutada kergekäeliselt. Eelnõu seletuskirja kohaselt võib kohtutäitur jätta kaebuse läbi vaatamata näiteks juhul, kui kaebuse esitaja tugineb asjaolule või dokumentaalsele tõendile, mida ta ei esita ka puuduste kõrvaldamise käigus ning mida kohtutäituril ei ole võimalik iseseisvalt kontrollida ega hankida.</p> <p>Kaebuse läbi vaatamata jätmise võimalus on ette nähtud eelkõige olukordadeks, kus võlgniku tegevusetus takistab sisuliselt</p>

		<p>põhjendatud otsuse tegemist ning kohtutäituril puudub võimalus vajalikku teavet muul viisil saada. Samuti nähakse ette võimalus jätta kaebus läbi vaatamata juhul, kui samas täiteasjas on samadel asjaoludel esitatud kaebus juba lahendatud ning vastav otsus on jõustunud.</p> <p>Tegemist ei ole üksnes formaalsete puudustega. Kui selline kaebus jõuab kohtusse, on põhjendatud hinnata selle menetlemise perspektiivikust, mis on eelduslikult piiratud.</p>
2	<p>Küsitav on kohtutäiturile õiguse andmine täitemenetluse jätkamiseks täitekulude osas olukorras, kus sissenõudja on olnud (maksegraafiku sõlmimise tulemusena) nõus täitmise peatama.</p>	<p>TV</p> <p>Juhul kui nõude täitmine toimub pärast täitemenetluse peatamist maksegraafiku alusel, on kohtutäituril õigus saada proportsionaalset tasu. Ei ole põhjendatud olukord, kus kohtutäitur peab taluma sissenõutavaks muutunud täitekulude mittetasumist olukorras, kus võlgnik täidab vabatahtlikult üksnes sissenõudja nõuet. Täitetoimingute vältimiseks on võlgnikul võimalik sõlmida maksegraafiku kokkulepe ka kohtutäituriga.</p>

3	<p>Eelnõu kohaselt soovitakse täpsustada kohtutäituri seaduse § 41, et anda selge juhised täitekulude nõudmiseks täitedokumendi tühistamise korral. Kuigi eelnõu eesmärk on õigusselgus, võib jääk reegel, et sissenõudja maksab alati, kui dokument tühistatakse, tekitada ebaõiglasi olukordi. Nt sõlmitakse uus vanemluskokkulepe. See võib pärssida vanemate soovi jõuda uutele, lapse huvides olevatele kokkulepetele, sest sissenõudja kardab kaasnevat rahalist kohustust. Või kaja korras tagaseljaotsuse tühistamine: kui sissenõudja on algatanud menetluse korrektse dokumendi alusel, kas on õige jätta täitekulud automaatselt tema kanda seetõttu, et võlgnik „ilmus välja“ ja kasutas protsessuaalseid õigusi menetluse taastamiseks ja tagaseljaotsuse tühistamiseks? Täitemenetlus algas ainult seetõttu, et võlgnik ei osalenud (reeglina teadlikult) põhimenetluses. Täitekulude jaotuse selgus võib saada õigluse arvelt.</p>	<p>S</p> <p>Viidatud kavandatav KTS § 41 muudatus dubleerib sisuliselt TMS §-s 42 sätestatud, mille kohaselt on võlgnikul õigus nõuda sissenõudjalt tasutud täitekulude tagastamist juhul, kui sundtäitmise aluseks olev täitedokument on tühistatud. Täitedokumendiks on sellisel juhul tühistav kohtulahend või kohtuvälise menetleja lahend ning kohtutäituri otsus kulude kohta. Seda TMS-i sätet muudetakse küll käeoleva eelnõuga, kuid põhimõte jääb sisuliselt samaks.</p> <p>Kehtiva korra kohaselt on võlgnikul võimalik pöörduda sissenõudja vastu täitemenetluse algatamiseks otse kohtutäituri poole. Seetõttu ei jäta ka kehtiv õigusruum kaalutlusruumi otsustamiseks, kelle kanda jäävad kohtutäituri tasud.</p> <p>Ühtlasi puudub kehtivas KTS-s üldsäte, mis võimaldaks kohtutäituri teha täitemenetluse asjaoludest lähtudes kaalutlusotsuse tasu maksmiseks kohustatud isiku määramisel.</p> <p>Võimalikud ebaõiglaseks peetavad olukorrad on menetlusosalistel võimalik lahendada kokkuleppeliselt. Näiteks võivad pooled, kes soovivad jõuda uue kokkuleppeni (nt vanemluskokkulepe), leppida omavahel kokku täitemenetlusega seotud kulude jaotamises, sealhulgas jagada tasu omavahel.</p>
---	---	---

Eesti Advokatuur

4 Komisjon ei toeta PankrS § 146 lg 1 täiendamist punktiga 5 selliselt, et võlgniku pankroti väljakuulutamise lõppenud täitemenetluse alustamise tasu ja sissenõutavaks muutunud täitemenetluse kulud rahuldatakse enne võlausaldajatele jaotiste väljamaksmist eelisjärjekorras.

Eelnõu seletuskirjast ei selgu põhjendusi kohtutäituri eelistamisele võrreldes teiste võlausaldajatega. Komisjoni hinnangul on kohtutäitur võrreldavas positsioonis tavavõlausaldajaga – tema nõue on tekkinud enne võlgniku pankroti väljakuulutamist ning võlgnik ei ole oma majanduslikust olukorrast tulenevalt võimeline vastavat nõuet täitma. Võlgniku maksejõuetus toob rasked tagajärjed kaasa igale võlausaldajale, mistõttu on pankrotimenetluse keskseks põhimõtteks võlausaldajate võrdse kohtlemise printsiip.

Pankrotiseadus ei erista väljamaksete tegemisel võlausaldajaid sõltuvalt nende nõuete tekkimise alusest. Väljamaksete tegemine *pro rata* põhimõttel tagab, et võlgniku maksejõuetusega kaasnevate raskete tagajärgede kandmises osalevad proportsionaalselt kõik võlausaldajad. Samadel kaalutlustel kaotati pankrotiseaduse 01.01.2004 reformi käigus riigi maksunõuete eristaatus ning maksunõudeid käsitletakse võrdsena kõigi teiste sama järgu võlausaldajatega.

PankrS § 146 lg-s 1 nimetatud väljamaksed tehakse enne võlausaldajatele jaotiste alusel väljamaksete tegemist põhjusel, et need nõuded on kas (i) otseselt seotud pankrotimenetluse enda läbiviimisega

S

Muudatus jäetakse eelnõust välja.

	<p>või (ii) on nende võlausaldajate eelistamine õiguspoliitilistel kaalutlustel õigustatud (nt elatise nõuded). Komisjoni hinnangul ei kuulu täitemenetluse alustamise tasu ja täitemenetluse kulud kummagi viidatud erandi alla.</p> <p>Vajadus tugevdada täitemenetluse süsteemi jätkusuutlikkust on võimalik tagada muude meetmetega ning see ei peaks toimuma teiste pankrotivõlausaldajate arvelt.</p>	
5	Komisjonil ei ole vastuväiteid eelnõu § 3 punktides 1 ja 3 toodud muudatuste kohta, mis puudutavad kohtutäituri abile haldurina tegutsemise õiguse andmist.	TV
Maksejõuetuse teenistus		
6	<p>Maksejõuetuse teenistus ei nõustu sellega, et kohtutäituri kulud kanduvad üle teise menetluse st pankrotimenetluse ja võtavad pankrotimenetluses endale PankrS §-s 146 massikohustuste järjekoha. Tegemist on kahe erineva menetlusega. Kohtutäitur on tavaline võlausaldaja nagu on seda näiteks Maksu- ja Tolliamet, Ettevõtluse ja Innovatsooni Sihtasutus, kohaliku omavalitsuse organ, lepingupartner jt pankrotimenetluses (st PankrS §-s 153 nimetatud võlausaldajana). Tõstes kohtutäituri kulud PankrS § 146 alla rikutaks pankrotiõiguses kehtivat fundamentaalset põhimõtet, milleks on võlausaldajate võrdne kohtlemine. Kohtutäitur ei ole pankrotimenetluse menetleja nagu pankrotihaldur, kelle töötasu on õigustatult hetkel sätestatud PankrS §-s 146. Lisaks sellele - juhul, kui kohtutäituri tasud muutuksid massikohustuseks, ei suudaks mitte ükski võlausaldaja, pankrotiasja menetlev pankrotihaldur ega ka Maksejõuetuse teenistus ette ennustada pankrotiasja algatamisel, sh avaliku uurimise algatamisel</p>	<p>S Muudatus jäetakse eelnõust välja.</p>

	<p>menetluskulusid. Tavalised võlausaldajad, kes niigi ei ole Eestis hetkel nõus finantseerima pankrotimenetlusi, taanduksid täielikult finantseerimisest (kohtu deposiiti summa kandmisest), sest võlausaldajate väljamakseteks PankrS § 153 alusel jääks veelgi vähem rahalisi vahendeid.</p> <p>Samas pankrotimenetlus on üksnes mõeldud võlausaldajate kaitseks ja võlausaldajate nõuete kiireks rahuldamiseks pankrotivara arvelt. Kohtutäituril on hetkel võimalus esitada</p> <p>pankrotimenetlusesse nõue võlausaldajana oma nõude (teenustasu) rahuldamiseks ning see peab ka edaspidi nii jääma. Pankrotiseaduse muudatus ei ole meie nägemuses vajalik. Seega me ei toeta, et PankrS paragrahvi 146 lõiget 1 täiendataks punktiga 5 järgmises sõnastuses: „5) võlgniku pankroti väljakuulutamise lõppenud täitemenetluse alustamise tasu ja sissenõutavaks muutunud täitemenetluse kulud, välja arvatud täitemenetluse põhitasu.“.</p>	
7	<p>Maksejõuetuse teenistus ei nõustu sellega, et kohtutäituri asendamise õigusega kohtutäituri abi saab Eestis tegutseda ka pankrotihaldurina (sh saneerimisnõustajana, usaldusisikuna ja sundlikvideerijana). Pankrotihaldurile ja kohtutäiturile kui avaliku ülesande täitjatele esitatud (esitatavad) nõuded, haridus, oskused, avalikud ülesanded on sisuliselt ja olemuslikelt liiga erinevad ning hetkel kehtiv regulatsioon ei vasta ammu võlausaldajate ja ühiskonna ootustele võitlemisel maksejõuetusega likvideerimis-, saneerimis-, pankrotimenetlustes, erinevates kohtumenetlustes ja kriminaalmenetlustes. Meie arvates on tagumine aeg kõik piisava kvalifikatsiooni, kogemuse, oskuste ja haridusega maksejõuetusvaldkonna menetlejad konsolideerida kokku</p>	<p>S</p> <p>Eelnõu ettevalmistajatel puudub kahtlus selles, et käesoleval ajal tegutsevad kogenud kohtutäituri abid on võimelised tegutsema pankrotihalduritena.</p> <p>Justiits- ja Digiministeeriumis on koostamisel pankrotihalduri kutsesüsteemi ajakohastamise väljatöötamiskavatsus (VTK), milles muu hulgas on kavas analüüsida pankrotihalduri kutse saamise tingimusi. Kuna VTK-s kavandatakse muudatused võivad tingida ka käesolevas eelnõus pakutud normide muutmise või täiendamise, on menetluslikult otstarbekas jätta halduri kutsega seotud</p>

	<p>ühthe riigi menetluskeskusesse st riikliku järelevalve asutusse, mis tagaks piisavad sunnimeetmed võlgnike suhtes kaitsmaks võlausaldajate õigusi. Näide sellisest edukast riigiasutusest on näiteks Rootsisis (Kronofogden), mis võtab alates juulist 2026 kohtutelt üle oluliselt funktsioone ning Iirimaal (Corporate Enforcement Authority).</p>	<p>pankrotiseaduse (PankrS) muudatused käesolevast eelnõust välja ning käsitleda neid edaspidi pankrotihalduri kutset puudutava VTK raames. Seetõttu jäetakse nimetatud muudatused käesolevast eelnõust välja.</p>
8	<p>Kohtutäitur ei tohiks meie arvates olla Eestis pankrotihalduri tegutsemise õigusega, sest kohtutäitur ja pankrotihaldur juhivad avalike ülesannete täitmisel erinevatest vastandlikest põhimõttest. Kohtutäituri ja pankrotihalduri tegevusele kohalduvad põhimõtted on ülesehituselt vastandlikud, sest need teenivad eri eesmärke ja peavad tasakaalustama eri huvide kogumeid. Kohtutäitur on avaliku võimu kandja, kes viib täide olemasoleva kohtu otsuse formaalselt ja sundkorras. Pankrotihaldur on avaliku ülesande täitja, kes juhib keerulist kollektiivset menetlust, tasakaalustades samaaegselt paljude huvigruppide huvisid ja tehes ise sisulisi majanduslikke ja juriidilisi otsuseid. Seega me ei toeta muudatusi, mille kohaselt PankrS paragrahvi 56 lõiget 1 täiendatakse punktiga 5 järgmises sõnastuses: „5) kohtute seaduse § 47 lõike 1 punktile 1 vastava haridustasemega ja kohtutäituri asendamise õigusega kohtutäituri abi, kellele on koja poolt antud haldurina tegutsemise õigus.“; ning ei toeta rakendussätteid pankrotiseaduses, mida täiendatakse §-ga 193⁴ järgmises sõnastuses: „§ 193⁴. Kohtutäituri abile haldurina tegutsemise õiguse andmine „(1) Käesoleva seaduse § 57 lõikes 3 sätestatud kohaldatakse ka kohtutäituri asendamise õigusega ja kohtute seaduse § 47 lõike 1 punktile 1 vastava haridustasemega kohtutäituri abile, kes sooritas kohtutäituri eksami kohtutäituri seaduse §-s 95 sätestatud korras enne 2026. aasta 1. jaanuari.</p>	<p>TV</p>

	<p>(2) Alates 2026. aasta 1. jaanuarist kohtutäituri eksami sooritanud ja kohtute seaduse § 47 lõike 1 punktile 1 vastava haridustasemega kohtutäituri abi peab halduriks tegutsemise õiguse saamiseks sooritama ka halduri eksami kohtutäituri seaduse §-s 95 sätestatud korras.“.</p>	
<p>Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koda</p>		
<p>9</p>	<p>TMS § 16 muutmine ja täiendamine. Toetame eelnõu koostaja kavatsust kiirendada täitemenetlust olukorras, kus võlgnik on surnud ja pärimismenetlust ei ole algatatud. Siiski peame vajalikuks pöörata tähelepanu õiguslikele aspektidele seonduvalt eelnõuga TMS-i lisatava § 16 lõikega 4. Leiame, et kavandatav regulatsioon täitemenetluse lõpetamiseks võlgniku surmast möödunud pika aja tõttu on sarnane täitemenetluse lõpetamisega nõude täitmise aegumise tõttu (TMS § 48¹). Täitmise aegumise tõttu täitemenetluse lõpetamise üheks oluliseks alustingimuseks on, et „sissenõudja ei vaidle täitemenetluse lõpetamisele vastu“ (TMS § 48¹ lg 1 p 3).</p> <p>Seejuures tuleb arvestada, et pelgalt sissenõudja vastuväidete puudumist ei saa automaatselt käsitada tema nõustumusena. Vastavalt VÕS § 20 lg-le 2 ei loeta vaikimist või tegevusetust üldreeglina nõustumuseks, välja arvatud juhul, kui see tuleneb seadusest, poolte kokkuleppest või väljakujunenud praktikast. Sama põhimõtte tuleneb ka TsÜS tahteavalduse regulatsioonist, mille kohaselt eeldab tahteavalduse tegemine isiku aktiivset tahte väljendamist.</p> <p>Kavandatav regulatsioon võimaldab lugeda sissenõudja passiivsuse vaikimisi nõustumuseks ilma selge ja üheselt mõistetava õigusliku</p>	<p>MA</p> <p>Eelnõus sätestatud normid on üles ehitatud selliselt, et kuni uues TMS § 16 lõikes 2 sätestatud kolme kuu tähtaja möödumiseni on sissenõudjal ainupädevus otsustada täitemenetluse edasise kulgemise üle. Pärast nimetatud tähtaja möödumist, eeldusel et sissenõudja ei ole seda õigust realiseerinud, läheb otsustamisõigus üle KTS § 16 lg 4 alusel kohtutäiturile, kes võib seejärel sõltumata sissenõudja seisukohast otsustada täitemenetluse lõpetamise üle omal algatusel kas tervikuna või osaliselt sissenõudja nõude osas ning jätkata täitemenetlust täitekulude sissenõudmiseks.</p> <p>Seega ei käsitata sissenõudja vaikimist nõusolekuna, vaid tegemist on otsustamisõiguse üleminekuga kohtutäiturile. Sissenõudja seisukohast on tegemist õigust lõpetava normiga.</p>

	<p>aluseta, mis ei ole kooskõlas õiguskindluse ega tahteavalduse andmise üldpõhimõtetega.</p> <p>Eeltoodust tulenevalt teeme ettepaneku jätta eelnõust TMS § 16 lõige 4 välja. Alternatiivselt tuleks säte sõnastada analoogiliselt TMS § 48¹ lg 1 punktiga 3, sätestades selgesõnaliselt, et täitemenetluse võib kohtutäitur omal algatusel lõpetada üksnes juhul, kui sissenõudja ei vaidle sellele vastu.</p>	
10	<p>TMS § 42 muutmine ja KTS § 41 täiendamine lg-ga 4. Teeme ettepaneku, et eelnõuga muudetav TMS § 42 lg 1 ja KTS § 41 lg 4 kehtiksid lisaks täitedokumendi tühistamisele ka täitedokumendi kehtetuks tunnistamise korral. HMS § 61 lg 2 kohaselt kehtib haldusakt kuni kehtetuks tunnistamiseni ja § 63 lg 1 alusel on tühine haldusakt kehtetu algusest peale. Haldusõiguslikus tähenduses ei ole vahet, kas akt kaotab kehtivuse <i>ex nunc</i> või <i>ex tunc</i>, mõlemal juhul langeb ära sundtäitmise alus. Vastupidine lähenemine rikuks õigusselguse põhimõtet ning looks põhjendamatu eristuse olukordade vahel, mis on sisuliselt võrreldavad. Seega tuleb asuda seisukohale, et täitedokument kaotab kehtivuse mõlemal juhul ja asjakohane oleks sätestada täitemenetluse kulude kandmiseks seaduses sarnane kord.</p>	<p>TV</p> <p>Ministeerium on seisukohal, et muudetav regulatsioon ei muutu edaspidi sedavõrd õiguslikult ebaselgeks, et seda ei oleks võimalik kohaldada ka täitedokumendi kehtetuks või tühiseks tunnistamise korral. Ministeerium võtab ettepaneku teadmiseks ning kaalub selle võimaliku elluviimise põhjendatust edasistes seadusloome algatustes.</p>
11	<p>TMS § 47 täiendamine lg-ga 4 (KT tasude sissenõudmine menetluse peatamisel). Ei toeta esitatud ettepanekut. Täitemenetlus on formaliseeritud menetlus ja kui täitemenetlus on peatatud, siis kohtutäitur ei tee täitemenetluse peatamise ajal täitetoiminguid ja see reegel peab olema absoluutne. Näiteks TsMS § 358 lg 2 kohaselt on kohtumenetluse peatumise või peatamise aja kestel tehtud menetlustoimingud tühised.</p>	<p>A</p> <p>Ettepanek jäetakse käesolevast eelnõust välja. Kohtutäituri tasustamist täitemenetluse peatamise ajal analüüsitakse edasi teiste seadusloomealgatuste raames.</p>

	<p>Teeme ettepaneku reguleerida olukord, kus sissenõudja esitab kohtutäiturile täitemenetluse peatamise avalduse olles ise saanud nõudest täidetud proportsionaalselt suurema osa kui kohtutäitur sissenõutavaks muutunud täitekulude osas, nii, et sissenõudja peab tasuma kohtutäiturile sissenõutavaks muutunud täitekulud. Enne sissenõutavaks muutunud täitekulude tasumist ei ole kohtutäituril õigust täitemenetlust peatada.</p>	
12	<p>TMS § 48 lg 1 täiendamine punktiga 7³. Teeme ettepaneku täiendada muudatusega seondvalt seadust eraldi sättega, mis reguleeriks kohtutäiturile täitemenetluses sissenõutavaks muutunud täitemenetluse kulude kandmist.</p>	<p>MA</p> <p>Ettepaneku sisu ja eesmärk jäävad ebaselgeks. TMS § 48 lõige 1 sätestab täitemenetluse lõpetamise alused ega ole sobiv koht täitekulude kandmist puudutava regulatsiooni kehtestamiseks. Lisaks ei selgu ettepanekust, milline täitekulude kandmise kord või milline konkreetne olukord peaks kavandatava normiga olema reguleeritud.</p>
13	<p>TMS § 149 lg 2, 5 ja 6 täiendamine. Toetame kavandatavat muudatust, mille eesmärk on võimaldada kinnisasja müügiõiguse üleminekut pandipidajast sissenõudjale olukorras, kus algselt kinnisasja arestinud kohtutäitur müüki ei korralda.</p> <p>Samas sõltub sellise regulatsiooni praktiline toimimine kinnisturaamatu kandemenetlusest. Kinnistusosakonnast saadud selgituste kohaselt on üldjuhul võimalik kanda keelumärke ka esimese järjekoha hüpoteegipidaja kasuks, kuid see ei ole alati tagatud ning eelkõige võib probleem tekkida juhul, kui müügiõigus läheb üle järjekorras tagapool olevale hüpoteegipidajale. Samuti sõltub kande tegemine konkreetse kohtunikuabi hinnangust, mistõttu praktika ei ole täielikult ühtlane ega ette ennustatav.</p>	<p>S</p> <p>Praktikas on välistatud olukord, kus uue korra alusel läheks kinnisasja müük sellise kohtutäituri menetlusse, milles täidetakse pandipidaja nõuet, mille tagamiseks seatud pant asub keelumärkest tagapool. Seega toimub müük reeglina menetluses, kus pandiõigus asub keelumärkest eespool. Sellisel juhul ei ole täiendava keelumärke kandmine ilmingimata vajalik ning müügijärgsed kinnistusraamatu kanded on võimalik teha takistusteta TMS § 158 alusel. Ministeeriumile teadaolevalt toimub see ka kehtivas praktikas sellisel viisil.</p> <p>Mööname, et ei ole välistatud ka olukorrad, kus uue regulatsiooni kohaselt läheb kinnisasja müük kohtutäituri menetlusse, kes ei täida</p>

	<p>Seetõttu ei saa välistada olukordi, kus eelnõuga ette nähtud müügiõiguse üleminekut ei ole võimalik kinnistusraamatus realiseerida. See tekitab vastuolu täitemenetlusliku regulatsiooni ja asjaõigusliku registrisüsteemi vahel ning kahjustab õigusselgust. Eeltoodust tulenevalt on vajalik regulatsiooni täpsustada või vajadusel täiendada kinnistusraamatuseadust või asjaõiguseadust, et tagada eelnõuga kavandatu üheselt ja praktikas toimiv rakendamine.</p> <p>Teeme ettepaneku täiendada kinnistusraamatuseadust selliselt, et kinnistusosakonnal oleks selgesõnaline alus kanda keelumärke ka selle sissenõudja kasuks, kelle esitatud nõude sundtäitmise täitemenetluses kinnisasja müük tegelikult toimub, sõltumata sellest, et varasem keelumärke on kantud teise kohtutäituri menetluses muu sissenõudja kasuks.</p> <p>Alternatiivina tuleks sätestada norm, mille kohaselt nähakse kinnistusraamatus ette alus, mis võimaldab kohtutäituri TMS § 149 lg 4 alusel nõuda keelumärke kandmist või teha omandikande muudatus olemasoleva keelumärke alusel ka juhul, kui keelumärke ei ole seatud tema menetluses.</p>	<p>eespoolseisva pandiõigusega tagatud nõuet. Sellisel juhul ei ole TMS § 158 kohaldatav varem seatud keelumärke suhtes.</p> <p>Sellistes olukordades on põhjendatud, et varasema keelumärke kustutamine ja uue keelumärke seadmine toimub kohtutäiturite omavahelisel kokkuleppel. Varasema keelumärke säilitamine kinnistusraamatus ei ole põhjendatud ega vajalik, kuna uus kord tagab ka varasema aresti seadnud kohtutäituri ja tema menetluses oleva sissenõudja õiguste kaitse kinnisasja müügist saadud tulemi jaotamisel.</p> <p>Ministeerium siiski võtab ettepaneku teadmiseks ning kaalub selle võimaliku elluviimise põhjendatust edasistes seadusloome algatustes.</p>
14	<p>TMS § 174 lg 3 punkti 2² muutmine. Teeme ettepaneku sisustada kavandatav säte analoogiliselt PKS § 16 lg 4 ja PKS § 77 lg-le 2, mille kohaselt võib õigustatud isik ülalpidamiskohustuse täitmist või kohustuse täitmata jätmise tõttu tekkinud kahju hüvitamist või nõuda elatist tagasiulatuvalt kuni ühe aasta eest enne elatise hagi kohtule esitamist. Samadel tingimustel tuleks sätestada ka TMS § 174 lg 3 punkti 22 nii, et tulemist rahuldamisel ja jaotuskavas arvestatakse järjekorras</p>	<p>MA</p> <p>TMS § 174 lõike 3 punktis 2² väljendub seadusandja selge õiguspoliitiline valik lubada erandkorras vähendada lapse ees kogunenud elatise võlgnevust suurema tulemiga tehingu korral. Tegemist on kehtiva õiguskorra erandiga ning eelnõus kavandatav muudatus üksnes täpsustab kehtivat regulatsiooni õigusselguse tagamise eesmärgil.</p>

	<p>eespool jooksva kuu lapse perioodilise elatisnõude ja elatisvõlaga tagasiulatuvalt kuni ühe aasta eest enne jaotuskava kinnitamist. Leiame, et elatisvõlg ei oma absoluutselt piiramata ulatuses eelisjärjekorda võrreldes teiste nõuetega. Üldise täitepraktika kohaselt võrdsustatakse varasem elatisvõlg arestipandiõiguste järjestamisel tavapäraste võlanõuetega. Mitmete aastate kestel kogunenud elatisnõude võlg ei tohi olla vääramatuks argumendiks, mis välistab tulemist muude nõuete rahuldamise.</p>	
15	<p>KTS § 9 lg 6 muutmine ja täiendamine lõigetega 6¹ ja 6². Teeme ettepaneku lisada lõike 6 punkti 1 lõppu sõna „või“. Leiame, et lõike 6 punktid 1 ja 2 peavad olema sätestatud alternatiivsetena, sest pankrotiavalduse võib esitada ka ilma eelnevalt täitemenetlust alustamata.</p> <p>Toetame mõtet, mis on ka kohtulahendites leidnud jaatamist, et kohtutäituri ametitegevuse tagajärjel tekkinud kahju tuleb kahju kannatanule hüvitada võimalikult kiiresti. Senise praktika kohaselt võtab kahjude hüvitamine kohtuvaidluste ja pankrotimenetluste läbiviimise tõttu aega aastaid. Sellist olukorda ei saa pidada kahjude kiireks hüvitamiseks. Koja ettepanek on, et kohtutäituri kindlustuskaitsest välja jääva kahju hüvitaks riik kohe ja seejärel asub riik välja selgitama, kui palju on võimalik regressi korras tagasi nõuda kohtutäituri muu vara arvel. Koda on jätkuvalt seisukohal, et Koda tuleb arvata KTS § 9 lg 6 regulatsioonist välja nii, et vastutavad ainult ametitoimingut rikkunud kohtutäitur ja riik. Täpselt selliselt on see ette nähtud ka näiteks notarite puhul (NotS § 14 lg 4). Nii on võlausaldajale endiselt tagatud tema nõude rahuldamine, samas kui Koja õigusi sellega ei rikutaks ega tekitataks tarbetut segadust kutsekogu ega ka riigieelarvest Kojale</p>	<p>OA</p> <p>Säte on eelnõus ümbersõnastatud ning uus sõnastus näeb ette, et riigi vastutus tekib juhul, kui kahju hüvitamise nõudeid ei ole võimalik koja vara arvel mõistliku aja jooksul täies ulatuses rahuldada.</p> <p>Seega täitemenetluse algatamine Koja suhtes ei ole ilmtingimata vajalik selleks, et kahju hüvitamise kohustus läheks riigile üle. Samal ajal, ei välista norm põhimõtteliselt Koja vastu suunatud nõude sundtäitmist, mis omakorda suunab Koda sundtäitmise vältimiseks otsima kompromisslahendusi, nt pidama võlausaldajaga maksegraafiku sõlmimise või kohustuse täitmise ajatamise läbirääkimisi.</p>

sihtotstarbeliselt teatud riiklike ülesannete täitmiseks eraldatud vahendite eesmärgipäratu ärakasutamise tõttu või halvataks ametikogu võimekust KTS § 78-s sätestatud ülesannete (sh täitemenetlust toetavate infosüsteemide järjepideva toimimise tagamine) täitmisel.

Eelnõus kavandatud KTS § 9 täiendamisega lõikega 6¹ tekib riigi vastutus aga alles juhul, kui kahju hüvitamise nõudeid ei ole võimalik Koja suhtes algatatud täitemenetluses kuue kuu jooksul rahuldada. Koja vastu alustatavas sundtäitemenetluses pööratakse nõue Koja varale tervikuna, sh ka kutsekogu eelarve üksikosas olevatele vahenditele (kutsekogu varale) või Koja kaudu kohtutäituritele elatise sissenõudmise tasudeks makstavatele riigi vahenditele. Oletame, et kui kohtutäitur arestibki Koja pangakontolt nõude katteks raha, mis on mõeldud kohtutäituritele elatise sissenõudmise tasude katteks, siis lõpeb täitemenetlus nõude rahuldamisega ja riik vabaneb kahjude hüvitamise kohustuse kandmisest, ent Koda ei suuda kohtutäituritele tasusid mingis või kogu ulatuses välja maksta. Eelnõust ega seletuskirjast ei selgu, millise ressursi arvel peaks Koda kohtutäituri täitetoimingu tagajärjel tekkivad muud nõuded Koja vastu hüvitama. Eelneva tõttu ei toeta Koda kõnealust muudatusettepanekut.

Koja KTS § 9 lg-st 6 ja ka kavandatavatest lõigetest 6¹ ja 6² väljaarvamise ettepaneku õiguspärasust kinnitab mh KTS § 2 lg 1, mis sätestab, et kohtutäitur peab avalik-õiguslikku ametit enda nimel ja vastutusel, mitte aga kollegiaalsel vastutusel teiste kohtutäiturite või Kojaga. Kohtutäituri nimetab ametisse minister, mitte Koda, millest tulenevalt lasub ka ministri kaudu riigil kaasvastutus kohtutäituri ametitegevusest tekkida võivate kahjude hüvitamisel. Täitemenetlus toimub riigi, mitte Koja huvides. Juhul, kui riik ei pakuks isikutele

nõuete sundtäitmise võimalust, riiklikuks riik kodanike soorituspõhiõigust. Niisiis võib väita, et nõuete sundtäitmise võimaluse pakkumine on üks riigi tuumikülesannetest. Sellest järeldub, et kuna täitemenetluse toimub riigi huvides ja riigi põhiseadusest tulenevate kohustuste täitmiseks, peavad riigi kanda jääma ka täitemenetlusega seonduvad riskid. Seda enam on arusaamatu, miks eelnõu koostaja kavandab praegu kehtiva seadusega võrreldes veel täiendavalt Koja vastu esitatavas nõudes täitemenetluse vältimatu alustamise nõude lisamist enne, kui nõude võtaks täitmisele riik. Täitemenetluse tulemusel kaotab Koda lühemaks või pikemaks ajaks maksevõime igapäevaste kulude kandmisel, mis peab teenuslepingute ülesütleamisega, täitemenetlust toetavate infosüsteemide momentaanse sulgemise ja see omakorda täitemenetluste olulise halvamisega nii menetlustoimingute läbiviimisel kui ka nõuete arvestuse pidamisel. Seega lõpeb riigi ühe tuumikülesande toimevõime.

Viitame siinkohal ka Riigikohtu lahendile, mille kohaselt Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium küll ei lugenud põhiseadusega vastuolus olevaks normi osas, milles see paneb avalik õiguslikule juriidilise isikule kohustuse kulude hüvitamiseks kolmandale isikule, kuid on pidanud normi põhiseadusvastaseks osas, milles ei ole ette nähtud selliste kulude katmist riigieelarvest (RKPJKo 09.11.2017, 5-17-8, p 71). Koja ülesannete täitmist ei finantseerita riigieelarvest. Ka Euroopa Inimõiguste Kohus on asunud seisukohale, et riik ei saa oma vastutusest kõrvale hiilida, delegeerides oma kohustused eraõiguslikele isikutele. Teisisõnu, asjaolu, et riik otsustab oma ülesandeid delegeerida, mille tagajärjel teostab tema volitusi mõni teine organ, ei ole piisav vastutuse vältimiseks. Kohtu hinnangul võib riigivõimu teostamine, mis mõjustab Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonis

	<p>sätetatud õigusi ja vabadusi, kaasa tuua riigi vastutuse sõltumata sellest, kes riigivõimu teostab (EIKo 43422/074, Aranboldi vs. Itaalia, p 39-40).</p>	
16	<p>KTS § 13 muutmine ja täiendamine. Juhime tähelepanu eelnõu seletuskirjas lk 18 antud ekslikule sõnastusele: „TMS-i § 63² lõige 3 sätestas, et kohtutäiturid edastavad täitmisregistrisse andmeid ainult Koja infosüsteemi kaudu“. Tegelikult sätestas kehtivuse kaotanud TMS-i § 63² lõige 3: „Kohtutäiturid kasutavad teiste andmekogudega andmevahetuseks ainult käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud infosüsteemi.“ Seega ei ole praegu kohtutäituritele pandud keeldu edastada täitmisregistrisse andmeid Koja infosüsteemi kaudu ega täitmisregistrilt võetud ära võimalust sellist andmevahetusviisi ainsana aktsepteerida. Praegune olukord, kus mõned kohtutäiturid saavad menetlusandmeid täitmisregistrisse otse ja mõned läbi Koja peetava infosüsteemi, on tekitanud ja tekitab väga palju segadust (sh samade täitemenetluste mitmekordne ja erinevate menetlusandmetega esitlemine, andmeparanduste tegemise raskendatus või isegi võimatus ilma mitme asutuse kaasabitajaga jm). Teeme ettepaneku sätestada TMS §-s 63, et täitmisregister võtab täitemenetluste andmed kohtutäiturilt vastu üksnes Koja infosüsteemi vahendusel. Sellisel moel on Kojal võimalik tehnilised andmevead iseseisvalt ära parandada, on võimalik korraldada täitemenetluste sujuv üleandmine ja on püsivalt kindel, et menetluste andmed Koja infosüsteemis ja täitmisregistris ei erine.</p> <p>Teeme ettepaneku asendada KTS § 13 lg-s 2³ sõnad „ühel ajal“ sõnadega „samal ajal“. See täpsustus on oluline juhiks, kui seadusandja ei nõustu Koja ülal esitatud ettepanekuga TMS § 63 täiendamiseks. Mõiste „ühel ajal“ vastandiks on „mitmel ajal“, aga menetlusandmete mitmes erinevas</p>	<p>OA</p> <p>TMS § 63 regulatsiooni muutmine ei kuulu käesoleva eelnõu teemade hulka. Koja ettepanek võetakse teadmiseks.</p> <p>KTS § 13 lg-s 2³ sõnastuse muutmise ettepanekuga arvestatakse. Õigusaktide täiendamine kontrollimehhanismidega ei ole vajalik, kuna juhul, kui selgub, et kohtutäitur ei täida talle seadusega pandud kohustusi, on võimalik rikkumist uurida haldusjärelvalve raames ning mõjutada kohtutäituri käitumist distsiplinaarmenetluse kaudu.</p>

	<p>infosüsteemis järjepidevalt sünkroonis hoidmiseks on hädavajalik, et andmed uuendatakse igas infosüsteemis samaaegselt, mitte erinevatel aegadel. Leiame, et seadus peab sätestama ka konkreetse kontrollmehhanismi, et kohtutäituri infosüsteemist andmete edastamine Koja infosüsteemi ja täitmisregistrisse samal ajal ka tegelikult ja järjepidevalt aset leiab. Senine praktika annab tunnistust, et taolist kontrolli ei ole rakendatud ega ole ka kontrollmehhanismi välja töötatud.</p>	
17	<p>KTS § 30 täiendamine lg-ga 4 ja KTS § 32 täiendamine lg-ga 2¹. Teeme ettepaneku asendada mõlemas sättes sõna „võlgnik“ sõnadega „kohustatud isik“. Analoogiliselt kasutab ka TMS § 179 terminit „kohustatud isik“.</p>	<p>TV Selles osas nõuab KTS regulatsioon mitmes kohas uuendamist ja ühtlustamist. Ministerium võtab esitatud ettepaneku teadmiseks ning kaalub selle võimalikku elluviimist edasistes seadusloome algatustes.</p>
18	<p>KTS § 34 täiendamine lg-ga 2. Nõustume KTS § 34 lõikega 2 täiendamise ettepanekuga. Teeme ettepaneku muuta ka KTS § 34 lg 1 sätestatud tasumäärasid ja kehtestada, et täitemenetluse alustamise tasu on 30 eurot (siin ja edaspidi on kõik tasumäärad esitatud ilma käibemaksuta), kui sissenõutav nõue on 130 eurot või väiksem, ja 45 eurot, kui sissenõutav summa on üle 130 euro. Mitterahalises nõudes on täitemenetluse alustamise tasu 45 eurot.</p> <p>Ettepanek on lõpetada täitemenetluse alustamise seostamine täitmisteate kättetoimetamise viisiga. Kehtiv 15 eurot ei kata täitemenetluse alustamise ega toimiku arhiveerimise tegelikke kulusid. Leiame, et täitemenetluse alustamise tasu peab katma kõik täiteasja alustamise, lõpetamise ja arhiveerimise kulud, millised kulud tuleb katta ka siis, kui kohtutäitur täitemenetluses põhitasu täies või pooles ulatuses ei saa. Riigikohus on selgitanud, et kohtutäitur peab büroo majandamise kulud kandma põhi- ja lisatasu arvel (Riigikohtu 14.06.2017 määrus tsiviilasjas</p>	<p>TV Ettepanek hõlmab nii tasude tõstmist kui ka kohtutäituri tegevuse tasustamise põhimõtete ümberkujundamist. Seetõttu ei ole võimalik sellega käesoleva eelnõu menetlemise praeguses etapis arvestada. Esitatud ettepanekud vajavad täiendavat analüüsi ja kaalumist, kuna sisuliselt nähakse nendega ette menetluse põhitasude üldine tõstmine.</p> <p>Ministerium võtab esitatud ettepanekud teadmiseks ning kaalub nende võimalikku elluviimist edasistes seadusloome algatustes.</p>

	<p>nr 3-2-1-20-17, p 13.4). Täitmisteate elektrooniline edastamine võib tunduda küll lihtsa toiminguna, aga menetluslikke norme, mis võimaldaks elektrooniliselt saadetud täitmisteate lugeda kättetoimetatuks selle tegelikku kättesaamist kontrollimata või tuvastamata, täitemenetluses ei ole. Toimiku arhiveerimise kulu ei sõltu üldse täitmisteate kättetoimetamise viisist.</p> <p>KTS § 34 alustamise tasu regulatsiooni muudeti viimati 19.04.2021 jõustunud täitemenetluse seadustiku ja kohtutäituri seaduse muutmise ning sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadusega (291 SE). Toonase muudatuse kohaselt pidi täitmisteate võlgnikule elektrooniliselt kättetoimetamine motiveerima võlgnikku kohtutäituriga suhtlema. Leiame, et see eesmärk peaks olema nüüdseks saavutatud ja võlgnike käitumisharjumused vastavalt kujundatud, mistõttu täiendavat mõju toonane muudatus enam ei avalda.</p> <p>Järjest suuremat tähelepanu vajavad kohtutäiturilt täitemenetluse alustamisel kõik kohtulahendid jm täitedokumendid, mis ei ole koostatud trafaretselt. Selliste läbilugemine ja täitmiseelduste kontrollimine ning täitmisteate koostamine võib kohtutäituril aega võtta isegi üle ühe tunni. Arvestades KTS § 47 sätestatud kohtutäituri tunnitasu suurust (40 eurot), ei ole kehtiv täitemenetluse alustamise tasu täitemenetluse alustamise ja lõpetamise kulusid kaugeltki kattev. Trafaretsed lahendid on valdavalt väärtemenetluste otsused, mille suurused jäävad alla 130 euro.</p>	
19	<p>KTS täiendamine §-ga 36¹ ja PankrS § 146 lg 1 täiendamine punktiga 5. Senine menetluspraktika näitab, et kohtutäituri tasunõuete tunnustamisele pankrotimenetluses läheb väga palju kohtunike ja</p>	MA

<p>pankrotihaldurite aega ja energiat arvestades võimalikku mõju menetluse tulemusel väljamakstavale summale. Seega peaks seadusemuudatus olema suunatud ka menetluslike vaidluste vähendamisele eelkõige neil juhtudel, kus vaidluse tulemusel puudub märkimisväärne mõju häälte arvule pankrotivara tulemi jaotusele. Teeme ettepaneku asendada KTS § 36¹ punktis 3 sõnad „kuni pooles“ sõnaga „veerandi“.</p> <p>Sõnastus „kuni pooles ulatuses“ jätab põhjendamatu kaalutlusruumi ning toob praktikas kaasa normi ebahütlase kohaldamise ja vaidlusi. Lõivulaadse tasu puhul peab selle suurus olema selge ja ette määratav ega tohi sõltuda täitetoimingute subjektiivsest hindamisest. Riigikohus on rõhutanud, et kohtutäituri tasu eesmärk on katta avalik-õigusliku soorituse kulud ning kohtutel ei ole lubatud luua seaduses ette nägemata täiendavaid tingimusi (vt nt RKTkm 28.05.2025 nr 2-23-607; RKTkm 01.06.2022 nr 2-21-327). Seetõttu ei ole põhjendatud jätta pankrotimenetluses rahuldatava tasu ulatus sõltuvusse hinnangutest täitemenetluse „keerukuse“ või „tulemuslikkuse“ kohta.</p> <p>Nii välistatakse vaidlused tulenevalt sellest, mille (kohtutäituri toimingute loetelu pikkuse, toimingute kulukuse, toimingute tulemuslikkuse, menetluse kestuse vm) alusel sisustada sõna „kuni“ ja milline peab olema aluseks võetav skaala (st, mis oleks maksimaalses määras rahuldamise etalon). Samas jällegi peavad kõik pankrotimenetluses rahuldamisele kuuluvad nõuded olema printsibiina kontrollitavad ning vajaduse korral vaidlustatavad. Nõuete kontroll on pankrotimenetluse keskne mehhanism, mille eesmärk on tagada pankrotivara õiglane jaotus ning vältida põhjendamatu või alusetute nõuete rahuldamist</p>	<p>Võlgniku pankroti väljakuulutamise aega ei ole võimalik ette ennustada, mistõttu kindlas summas tasu sätestamine võib tekitada sama palju või isegi rohkem vaidlusi selle tasu põhjendatuse üle. Paratamatult tekib küsimus, kas veerandi tasu saamine on õigustatud nii olukorras, kus täitemenetlus kestis enne pankroti väljakuulutamist vaid üksikuid päevi, kui ka olukorras, kus täitemenetlus kestis aastaid ning kohtutäitur tegi sadu toiminguid.</p> <p>Ministeerium on seisukohal, et eeltoodud arvestades ei ole kaalutlusõigust välistava normi kehtestamine antud juhul põhjendatud.</p> <p>Ministeerium on ühtlasi seisukohal, et juhul kui kohtutäitur teeb pankrotimenetluse väljakuulutamise seisuga menetluse põhitasu kohta uue põhjendatud otsuse, millest nähtub kohtutäituri töö maht ja täitemenetluse keerukus, väheneb sellega seonduvate vaidluste arv pankrotimenetluses.</p> <p>Ministeeriumile teadaolevalt seisnes senine praktika kitsaskoht selles, et pankrotihalduril puudus võimalus objektiivselt hinnata pankrotimenetluse esitatud tasunõude põhjendatust. Selle põhjuseks oli asjaolu, et kohtutäiturid esitasid nõuded pankrotimenetluse sageli ilma piisava põhjendusega, mistõttu ei jäänud pankrotihalduril sisuliselt muud võimalust kui tasunõue vaidlustada selle põhjendatuse kontrollimiseks.</p> <p>Uue korra jõustumisel paraneb pankrotihaldurite võimalus hinnata põhitasu nõude ulatuse põhjendatust, mis omakorda aitab vähendada vaidluste arvu. Võimalikud eriarvamused ja praktika</p>
---	---

<p>pankrotivara arvelt. Lisaks tuleb arvestada pankrotimenetluse üldpõhimõtteid, eelkõige võlausaldajate võrdse kohtlemise põhimõtet. Regulaatsioon, mis võimaldaks teatud nõudeid rahuldada eelistatud korras ning välistaks nende nõuete vaidlustamise, kahjustaks teiste võlausaldajate õigusi ning oleks vastuolus pankrotimenetluse eesmärgiga tagada pankrotivara õiglane ja läbipaistev jaotus.</p> <p>Leiame, et ei ole põhjendatud tõsta täitemenetluse alustamise tasu ja sissenõutavaks muutunud täitekulud (v.a. täitemenetluse põhitasu) pankrotimenetluses rahuldamisele kuuluvaks PankrS § 146 lg 1 alusel. Kuna sisuliselt on tegemist nõudega pankrotivõlgniku vastu, siis oleks asjakohane tõsta kõnealused nõuded rahuldamisele PankrS § 153 lg 1 p 2 alusel. Selgitame, et täitemenetluse alustamise tasu ning enne pankroti väljakuulutamist kantud täitekulude nõudeid ei ole kohane käsitleda pankrotimenetlusega seotud väljamaksetena pankrotiseaduse § 146 mõttes. Pankrotimenetlusega seotud väljamaksetena käsitatakse kulusid, mis tekivad pankrotimenetluse läbiviimise käigus ning on otseselt vajalikud pankrotimenetluse eesmärkide saavutamiseks. Täitemenetluse alustamise tasu ja enne pankroti väljakuulutamist tekkinud täitekulud on aga seotud täitemenetlusega, mis pankroti väljakuulutamisega lõpeb. Seetõttu ei ole need kulud seotud pankrotimenetluse läbiviimisega ega saa olla käsitatavad pankrotimenetluse kuludena. Lisaks on PankrS § 146 lg 1 alusel tehtavate väljamaksete tegelik suurus on pankrotimenetlustes sageli piiratud PankrS § 153 lg 2 sätestatud tingimusega (võrdeliselt pandieseme müügist saadud rahasumma suhtega pankrotivara müügist laekunud raha kogusummasse, ent mitte enam kui ühe kümnendiku ulatuses pandieseme müügist saadud rahasummast). Kui</p>	<p>kujunemisel tekkivad ebakõlad tuleb lahendada kohtutäiturite ja pankrotihaldurite koostöös</p> <p>Siinkohal tuleb tähelepanu pöörata asjaolule, et pankrotimenetluses tasunõude esitamine üksnes kohtutäituri algse tasu määramise otsuse alusel on niigi küsitav ega pruugi olla kooskõlas kohtupraktikaga.</p> <p>Riigikohus on kohtuasjas 3-2-1-108-15 tehtud määruses selgitanud, et kohtutäituri põhitasu otsus tehakse täitemenetluse alguses, rahalise nõude korral lähtuvalt sissenõudja nõude suuruselt (KTS § 35). Põhitasu lõplik suurus sõltub sellest, millises ulatuses õnnestub täitmisele esitatud rahaline nõue täita, millal see õnnestub täita ja kas täitmine toimub otseselt kohtutäituri tegevuse tulemusel (nt vara müümine) või n-õ väljaspool täitemenetlust (võlgnik maksab võla otse sissenõudjale vms). Eeltoodust tuleneb muu hulgas, et juhul kui täitemenetlus kuulub lõpetamisele ning kohtutäitur soovib nõuda menetlusosaliselt tasu, sealhulgas eriregulatsiooni alusel, tuleb teha uus põhitasu määramise otsus, milles tuuakse esile ja hinnatakse kõiki tähtsust omavaid asjaolusid.</p> <p>Ministerium ei nõustu ettepanekuga kehtestada võlgniku pankroti väljakuulutamise korral täitekulude kandmise kohustus sissenõudjale. TMS-is kehtiva üldpõhimõtte kohaselt kannab täitemenetluse kulud võlgnik ning sellest põhimõttest kõrvalekaldumine eeldab erandlikke asjaolusid.</p> <p>Kehtivas õiguses on sellised erandid seotud eelkõige sissenõudja käitumisega. Näiteks maksab sissenõudja kulusid KTS § 41 lõike 2 kohaselt juhul, kui ta taotleb täitemenetluse lõpetamist enne nõude</p>
--	---

<p>pankrotivõlgniku vastu oli varem alustatud arvukalt täitemenetlusi, võivad kohtutäiturite nõuded olla kogusummas väga suured. Samuti ei ole pankrotimenetluse aluspõhimõtetega kooskõlas kohtutäituri kui võlausaldaja nõudeid rahuldatakse erinevate põhimõtete alusel.</p> <p>Leiame, et seletuskirjas antud selgitus, milles kirjeldatu kohaselt teeb kohtutäitur menetluse põhitasu kohta põhjendatud otsuse pankrotimenetluse väljakuulutamise seisuga ja sellest otsusest peab nähtuma kohtutäituri töö maht ja täitemenetluse keerukus, et vajaduse korral oleks võimalik kontrollida uue põhitasu nõude ulatuse põhjendatust, on kohtutäiturit koormav ja uusi vaidlusi esile kutsuv. Rõhutame veelkord, et kohtutäituri töö mahu ja täitemenetluse keerukuse kohta puuduvad üldaktsepteeritavad etalonid.</p> <p>Eelnõu seletuskirjas (lk 22) peetakse põhjendamatuks jätta kohtutäitur ilma menetluse alustamise tasust, kui kohtutäitur on alustanud täitemenetlust ja teinud täitetoiminguid, kuid menetlus lõpetatakse võlgniku pankroti väljakuulutamise tõttu. Samuti viidatakse seletuskirjas (lk 19) Riigikohtu kohtulahendi 2-15-17249 p-le 80, et kohtutäituri tasu on lõivule sarnanev avalik-õiguslik kohustus, mille eesmärk on eelkõige katta konkreetse avalik-õigusliku soorituse kulud. Nende kulude hulka kuuluvaks tuleb lugeda ka kohtutäituri ja tema büroo töötajate mõistlik töötasu ning muud mõistlikud ja vajalikud kulutused. Nende põhimõtetega ei haaku kavandatav lahendus, mille kohaselt peab kohtutäitur nõudma täitemenetluse alustamise tasu jätkuvalt pankrotimenetluses. Ühelt poolt kestab pankrotimenetlus pikka aega, ent teiselt poolt saab kohtutäitur jaotise alusel oma tasu katteks vaid mingi osa sellest. Sisuliselt hinnates jääb kohtutäitur</p>	<p>täielikku sissenõudmist ning kohtutäitur on nõude sissenõudmiseks teinud täitetoiminguid. Samuti kannab sissenõudja täitekulude kandmise riski juhul, kui täitedokument tühistatakse pärast sundtäitmise alustamist TMS § 42 kohaselt.</p> <p>Käesoleva ettepaneku puhul ei ole esitatud veenvat argumenti, mis põhjendaks sissenõudjale täiendava riski panemist olukorras, kus ta juba kannab pankrotimenetluses nõude rahuldamise piiratuse riski. Selline lahendus tooks kaasa olukorra, kus sissenõudja kannab lisaks nõude rahuldamise ebakindlusele ka täitekulude kandmise riski, mis ei ole põhjendatud.</p> <p>Pankrotiõiguses halduri tasu puudutavate sätete muutmise ettepaneku võtab ministerium teadmiseks, kuna sellel ei ole otsest kokkupuudet käesoleva eelnõu temaga. Ministerium kaalub selle võimalikku elluviimist edasistes seadusloome algatustes.</p>
---	--

pankrotimenetluse tulemusel oma tasust ikkagi ilma ja avalik-õigusliku soorituse kulud jäävad katmata.

Kohtud on üksmeelsel seisukohal, et kohtutäituri tasu otsus peab olema vaidlustatav. Kohtutäituri tasu otsus on vaidlustatav TMS § 217 alusel. Reeglina on kohtutäituri tasu otsuste vaidlustamistähtaeg täitemenetluse võlgniku pankroti alusel lõpetamise hetkeks juba möödunud. Peame vajalikuks eelnõuga tagada, et kohtutäitur võib esitada pankrotimenetluse põhitasu nõude algse tasu otsuse alusel.

Teeme eelnevaga seonduvalt alternatiive ettepaneku asendada kavandatavad muudatused KTS täiendamiseks §-ga 36¹ ja PankrS § 146 lg 1 täiendamiseks punktiga 5 KTS muutmisega nii, et kohtutäiturile antakse seadusega õigus nõuda täitemenetluse võlgniku pankrotiga lõpetamisel sissenõudjalt täitemenetluse lõppemise tasu. Imselt oleks selline regulatsioon kõikidele asjasse puutuvatele (menetlusosalised, kohtutäitur ja pankrotihaldur, pankrotikohtunik) selgemalt arusaadavam ja ka võlgniku pankrotimenetluse kontekstis menetluslikult ökonoomsem. Täitemenetluse lõppemise tasu suuruse määramisel võetaks ettepaneku kohaselt aluseks menetluse alustamise tasu ja täitemenetlusega kaasnevad täitekulud, kui need jäid täitemenetluses sisse nõudmata ja menetluse põhitasu pooles ulatuses arvestatuna sissenõudmata jäänud summalt, kuid mitte rohkem kui 50 eurot. Tasu maksjaks oleks sissenõudja. Tasu ülempiiri seadmisel oleme arvestanud, et tasu ei oleks põhinõudega võrreldes oluliselt kõrgem, kuid samas aitaks vähemalt minimaalses ulatuses katta kohtutäituri tegevuskulud täiteasja menetlemisel. Näiteks on KTS § 37² lg 2 järgi riigi makstava elatise sissenõudmise tasu suurus ühe täiteasja kohta kuni

	<p>100 eurot kalendriaastas. Seega oleks täitemenetluse kulude katteks kavandatud 50 eurot pluss täitemenetluse alustamise tasu mõõdukas suuruses. Täitemenetluse infosüsteemi andmete kohaselt lõpetati 2025. aastal 4229, 2024. aastal 5549 ja 2023. aastal 7147 täitemenetlust võlgniku pankrotiga. Sissenõudjate peale kokku võiks menetluse lõpetamise tasudeks makstav kulu ulatuda ca 350000 euroni aastas. Täitemenetluse võlgniku pankrotiga lõpetamise tasu maksmise kohustuse panek sissenõudjale viiks kohtutäituri võlgniku pankrotimenetlusest välja ja rakenduks analoogiline võlausaldaja menetluskulude kandmises osalemise printsiip, nagu see on pankrotimenetluses (PankrS § 146 lg 1 ja § 153 lg 2).</p> <p>Lisaks teeme ettepaneku tõsta ajutise halduri ja halduri tasu PankrS §-st 150 PankrS § 146 lg 1 punkti 3, st enne massikohustusi. Sellise muudatusega kaasnevalt tagataks haldurile tema tasu saamine praegusega võrreldes kindlamini. Hetkel kehtiva korra kohaselt tuleb halduril teha kõik menetlustoimingud ja pidada oma bürood ülal, ent pankrotivarast ei pruugi pärast massikohustuste rahuldamist temale tasu maksmiseks üldse raha jätkuda.</p>	
20	<p>KTS § 37 lg 1 muutmine. Ei nõustu perioodilise elatisnõude alustamise tasu vähendamisega 100 eurole. Eelnõu seletuskirjas lk 23 käsitletav alaealisele lapsele elatise sissenõudmise eest riigi makstav tasu ei ole mõeldud mitte täitemenetluse alustamise tasu kompenseerimiseks, vaid makstakse kohtutäiturile juhul, kui võlgnikult täiteasjas või mitmes täiteasjas kalendriaasta jooksul saadud kohtutäituri põhitasu summa on ministri määratud tasemest väiksem. Oluline on siin tähele panna, et kui ühe võlgniku suhtes on täitmisel mitu täiteasja, siis elatise sissenõudmise tasu sellest ei suurene. Märgime ka, et perioodilise elatise toimikus ei</p>	<p>MA</p> <p>Koja ettepanekuga uue tasu liigi kehtestamiseks ei saa nõustuda, kuna see viiks enamikul juhtudel olukorrani, kus võlgniku suhtes muutuks igal aastal sissenõutavaks täiendav 100-eurone tasu ning sellele lisanduks põhitasu elatise võlgnevuselt.</p> <p>Selline lahendus suurendaks oluliselt võlgniku koormust ning muudaks elatise nõude täitemenetluse algatamise potentsiaalselt ligikaudu neli korda kallimaks võrreldes kehtiva korraga. Näiteks</p>

	<p>pruugi võlgnikul olla üldse jooksvat võlga ja kohtutäituril puudub põhitasule õigus, kuid ka sellisel juhul peab kohtutäitur menetlust läbi viima kuni lapse täisealiseks saamiseni (sh igakuised pangaülekanded ja nõude arvestused).</p> <p>Mõistame eelnõu koostaja soovi välistada olukord, kus täitemenetluse alustamisel nõutava ühekordse makse tegemine käib võlgnikel selgelt üle jõu ja, et täitemenetluse algatamisel ei olegi võlgnikul võimalik elatist vabatahtlikult tasuma asuda, teeme ettepaneku luua täiesti uuel regulatsioonil põhinev lapse perioodilise elatise nõude täitemenetluse alustamise tasu. Taoline alustamise tasu oleks suurusega 100 eurot, kuid see muutub sissenõutavaks iga täisaasta möödumisel arvates täitmisteate kättetoimetamisest.</p>	<p>juhul, kui menetlus algab lapse sünnist, võiks tasu summaarselt ulatuda ligikaudu 1800 euroni, millele lisandub menetluse põhitasu, võrreldes kehtiva korra kohase ligikaudu 473 euroga, millele lisandub samuti põhitasu.</p>
21	<p>KTS § 41³ täiendamine teise lausega. Teeme ettepaneku jätta muudatusettepanek eelnõust välja. Kohtutäituri tasu nõue on tsiviilõiguslik nõue, millele laieneb TMS § 48¹ regulatsioon. Puudub õigusteoreetiline argument, mispärast tekitatakse erinevus kohtutäituri tasu nõuetele sõltuvalt põhinõudest ja veel omakorda ka eristatakse teatud juhtudel kohtutäituri tasu nõue muulaadsest tsiviilõiguslikust nõudest.</p>	<p>MA</p> <p>Muudatuse ajendiks on praktiline vajadus. Muudatuse põhjendused on esitatud eelnõu seletuskirjas.</p>
22	<p>KTS § 56 täiendamine punktiga 3. Teeme ettepaneku jätta muudatus eelnõust välja. Märgime, et kohtu antavad korraldused võivad olla mitmeti tõlgendatavad või abstraktsed (näiteks annab kohus juhise viia perioodilise elatise toimikus lahku perioodilise elatise ja kogunenud elatisvõlgnevuse sissenõudmiseks seatud võlgniku pangakontode või sissetuleku arestide tingimused vms), milliseid ei ole võimalik tehniliste lahenduste puudumisel täita vms. Lisaks ei selgu eelnõust, kes hindab korralduse või juhise täitmise mittenõuetekohasust? Lisaks on oluline</p>	<p>OA</p> <p>Nõustume tähelepanekuga, et ka uue distsiplinaarsüüteo liigi puhul on oluline, et karistatav tegu oleks pandud toime süüliselt. Eelnõus ja seletuskirjas tehakse vastavad muudatused.</p> <p>Muus osas jääb ministeerium seletuskirjas antud selgituste juurde: distsiplinaarmenetluse algatamine on selle läbiviija sisuline kaalutusotsus. Distsiplinaarmenetluse algatamiseks ei piisa pelgalt menetlusosalise kaebusest, mis tugineb veendumusele, et</p>

	<p>pöörata tähelepanu, et muudatusettepanekuga sarnases kaasuses on võimalik alustada distsiplinaarmenetlus KTS § 56 p 1 alusel, kuid üksnes juhul, kui kohustused on jäetud täitmata või täidetud mittenõuetekohaselt süüliselt. Eelnõuga kavandatavalt on võimalik distsiplinaarsüüteoaks pidada ka juhtumit, kus kohtutäituri süüd ei tuvastata või see puudub sootuks. Väheoluline ei ole märkida ka seda, et TsMS kohaselt on kohtul võimalik trahvida kohustatud isikut, kui jäetakse kohtu antud korraldus täitmata.</p>	<p>kohtutäitur ei täitnud kohtulahendit viisil, mis oli kaebaja arvates ootuspärane. Rikkumine peab olema objektiivselt hinnatav ning menetluse aluseks olev teave peab selgelt viitama sellele, et kohtutäitur jättis kohtulahendi täitmata või ei täitnud seda nõuetekohaselt. Sama puudutab ka kohtutäituri karistamist aukohtumenetluses.</p>
23	<p>KTS § 78 p 16 kehtetuks tunnistamine. Teeme ettepaneku jätta muudatus eelnõust välja. Ei nõustu seletuskirja lk 30 väidetuga, justkui puudutaks KTS § 78 p 16 kehtetuks tunnistamine üksnes menetlusosalisi, kes saavad vajalikud andmed ka kohtutäiturilt või täitmisregistrist. Pigem tuleb säte ümber sõnastada nii, et Kojal on õiguslik alus ja ülesanne väljastada täitemenetluste andmeid selleks õigustatud isikutele. Hetkel teenindab Koda lisaks võlgnike, sissenõudjate, uurimisorganite, pankrotihaldurite ja usaldusisikute avaldustele füüsilisele vastamisele ka muid õigustatud isikuid X-tee teenuste kaudu, samuti saavad riigi sissenõudjad näha menetlusandmeid Koja infosüsteemis. Sätte kehtetuks tunnistamisega lõpeb Koja ülesanne andmeid väljastada, mistõttu ei saa eelnimetatud enam operatiivselt neile vajalikke täitemenetluste andmeid.</p>	<p>A Eelnõu ja seletuskiri on muudetud.</p>
24	<p>PankrS täiendamine §-ga 193⁴. Teeme ettepaneku asendada sätestatud kuupäev 1.01.2026 seaduse üldise jõustumise ajaga. Koda kavandab ka tänavu korraldada eksamid ja ilmselt oleks võimalikele eksamil osaleda soovijatele soodsam anda neile veel üks võimalus läbida eksam varasemate tingimuste kohaselt nii, et kohtutäituri abiks saamisega</p>	<p>S Muudatus jäetakse eelnõust välja. Vt käesoleva tabeli punkti 12 juures esitatud selgitust.</p>

	<p>kaasneks pankrotihaldurina tegutsemise õigus samaväärselt eksami varem edukalt sooritanutega.</p>	
25	<p>Muud ettepanekud:</p> <ul style="list-style-type: none"> • asendada PankrS § 70 lõikes 6 sõnad „punktides 1–7“ sõnadega „punktides 1–8“ ja täiendada § 70 lõikega 8: „Ettekirjutuse täitmata jätmise korral võib kutsekogu juhatus taotleda Koja aukohtult distsiplinaarvastutuse kohaldamist.“; • muuta SanS § 19² lg 5 p 3 ja sõnastada see järgmiselt: „esitada saneerimisinõustajale arvamusi, soovitusi ja ettekirjutusi.“ ja täiendada § 19² lõikega 6: „Ettekirjutuse täitmata jätmise korral võib kutsekogu juhatus taotleda Koja aukohtult distsiplinaarvastutuse kohaldamist.“; • muuta FIMS § 56 lg 5 p 3 ja sõnastada see järgmiselt: „esitada usaldusisikule arvamusi, soovitusi ja ettekirjutusi.“ ja täiendada § 56 lõikega 6: „Ettekirjutuse täitmata jätmise korral võib kutsekogu juhatus taotleda Koja aukohtult distsiplinaarvastutuse kohaldamist.“; • PankrS § 65 lg 11, 11² ja 11³ muutmine ja lg 11¹ kehtetuks tunnistamine; • KTS § 35 sätestatud täitemenetluse põhitasude suurendamine; • KTS § 36 sätestatud täitetoimingu kindla määraga põhitasude suurendamine; • KTS § 371 sätestatud tasumäärade suurendamine; • KTS § 401 kehtetuks tunnistamine; • KTS § 41¹ sätestatud tasumäära suurendamine; • KTS § 42 sätestatud tasumäära suurendamine; • KTS § 45¹ sätestatud tasumäära suurendamine; • KTS § 47 sätestatud tasumäära suurendamine; • KTS § 48 sätestatud tasumäära suurendamine; • KTS § 49 sätestatud tasumäära suurendamine. 	<p>S</p> <p>Tegemist on mahuka ettepanekute paketiga, millega ei ole võimalik käesoleva eelnõu menetlemise praeguses etapis arvestada. Esitatud ettepanekud vajavad täiendavat analüüsi ja kaalumist, kuna sisuliselt nähakse nendega ette menetluse põhitasude üldine tõstmine.</p> <p>Käesolevas eelnõus keskendutakse üksnes üksikute kriitiliste ja viivitamatut lahendamist vajavate kitsaskohtade kõrvaldamisele kohtutäituri tasustamise süsteemis, nii sissenõudja kui ka võlgniku vaatenurgast. Ministeerium võtab esitatud ettepanekud teadmiseks ning kaalub nende võimalikku elluviimist edasistes seadusloome algatustes.</p>